

Input internetconsultatie Zelfstandigenwet – juni 2025

Wij zijn een bemiddelaar tussen zelfstandigen en opdrachtgevers, en ruim twintig jaar als zodanig actief op de Nederlandse markt.

Algemeen

De Wet DBA dient wat ons betreft zo snel mogelijk vervangen te worden door een werkbare wet die recht doet aan de wezenlijke rol van zelfstandigen in onze arbeidsmarkt en hen (en opdrachtgevers) duidelijkheid biedt over de voorwaarden waaronder zij als zelfstandige kunnen ondernemen.

Wij onderkennen dat een deel van de zelfstandigen in de praktijk hoofdzakelijk als schijnzelfstandige actief is. Het wetsvoorstel VBAR onderkent naar onze mening echter onvoldoende dat een groot deel van de zelfstandigen als daadwerkelijk zelfstandige actief is, en komt dan ook onvoldoende tegemoet aan de huidige positie van die daadwerkelijke zelfstandigen door hen onterecht als schijnzelfstandigen te bestempelen. De afgelopen maanden hebben aangetoond dat een significante groep daadwerkelijke zelfstandigen niet wordt ingeschakeld door opdrachtgevers die kopschuw zijn geworden door opheffing van het handhavingsmoratorium, waarmee het kind met het badwater wordt weggegooid.

Het wetsvoorstel Zelfstandigenwet is naar onze mening een werkbaar en reëel alternatief voor het wetsvoorstel VBAR, waarbij elementen van het voorstel nog wel moeten worden uitgewerkt en de rol en praktijk van de Commissie Beoordeling Toetsingskader Zelfstandigenwet stevig moeten worden opgezet en in de eerste jaren dient te worden gemonitord.

Specifieke commentaar

Wij hebben de volgende specifieke opmerkingen en suggesties:

Pensioenvoorziening/derdenverklaring (hfdst 2.4.6) – het voorstel van een pensioenvoorziening en AOV is vanuit het oogpunt van politieke acceptatie begrijpelijk. Met het oog op de beperking van regeldruk en administratieve hobbels voor opdrachtgevers en zelfstandig ondernemers, lijkt een derdenverklaring ons echter problematisch en mogelijk kostbaar. Wij geven in overweging om dit onderdeel te herzien, en bijvoorbeeld te vervangen door een verplichte positieve verklaring door een opdrachtnemer gericht aan opdrachtgever in de opdrachtovereenkomst, dat deze (1) een adequate arbeidsongeschiktheidsverzekering heeft afgesloten, en (2) een adequate pensioenvoorziening heeft gesloten.

Zelfstandigentoets / meerdere opdrachtgevers (hfdst. 3.1) – er wordt gesteld “de zelfstandige heeft over een bepaalde periode meerdere opdrachten of opdrachtgevers”. Dit leidt naar onze mening tot misverstanden. Al jaren zingt informeel rond dat men tenminste twee op drie opdrachtgevers per jaar zou moeten hebben om een zelfstandige te zijn. Naar onze ervaring is het echter heel goed mogelijk dat een zelfstandige als zodanig langere tijd voor

dezelfde organisatie actief is, bijvoorbeeld omdat die organisatie zelf een projectorganisatie is die voor een specifiek doel in het leven wordt geroepen waarbij de specifieke expertise van de zelfstandige noodzakelijk is om dat doel te bereiken. Ook komt het voor dat een organisatie gezien haar aard veel specifieke projecten naast elkaar uitvoert gedurende langere tijd (denk bijvoorbeeld aan een organisatie in de duurzame energie die meerdere losse projecten uitvoert), waarbinnen de zelfstandige langere tijd voor meerdere projecten actief is op basis van specifieke expertise. Het element ‘meerdere opdrachten/opdrachtgevers’ verdraagt zich hier slecht toe. Wij stellen voor dat het element is dat “De zelfstandige er zijn bedrijf van heeft gemaakt om gedurende langere tijd meerdere opdrachten of opdrachtgevers te hebben.

Werkrelatietoets (hfdst 3.2) - Is er een relatieve ‘weging’ van de vier criteria uit de werkrelatietoets (en zo ja hoe is die) of wegen alle elementen even zwaar?

Werkrelatietoets (hfdst. 3.2, Ad 3) - bij de toelichting op het element ‘afwezigheid hiërarchische controle’ in de werkrelatietoets, worden ‘sancties die zijn opgenomen in de overeenkomst of negatieve gevolgen (...) wanneer de instructies over de organisatie van het werkt niet worden uitgevoerd’. Naar onze mening is het raadzaam om inspannings- en resultaatsverplichtingen met betrekking tot de uitkomst van de opdracht hier expliciet van uit te sluiten, nu dat ook door de wetgever (zie oa Memorie van Toelichting VBAR) wordt gezien als passend in een zelfstandige opdracht.

Commissie Beoordeling Toetsingskader Zelfstandigenwet (‘CBTZ’) (hfdst. 3.4) - Nu een oordeel van het CBTZ volgens het wetsvoorstel bindend is voor handhavende instanties, kan verwacht worden dat er toch grote aantallen overeenkomsten aan het CBTZ ter beoordeling voorgelegd zullen worden. Het valt te overwegen om in de wet op te nemen dat een individuele werkrelatie die niet aan het aan het CBTZ is voorgelegd, wel mag worden aangemerkt als ‘zelfstandig’, indien deze in overwegende mate overeenkomt met gepubliceerd advies/gepubliceerde beslissing in een door het CBTZ beoordeelde zaak.

Functioneren CBTZ (hfdst. 3.4) – het lijkt ons raadzaam als het functioneren van het CBTZ jaarlijks wordt geëvalueerd (wellicht is de SER een geschikte organisatie) in de eerste jaren van haar bestaan, en een publieke rapportage daarvan wordt opgesteld.
